Trung Bắc Tân Văn

中北新聞

MỖI NGÀY RA MỘT SỐ

DEPOT LEGAL — INDOCHINE — No 954

HANOI

	Hanoi (Et banlieue) Phủ Lỵ (Hà Đông) Hưng Yên (Hải Dương) Bắc Ninh (Kiến An)	Tonkin (Trung châu) Ninh Bình Thái Bình Nam Định Hà Nam Hải Dương (trừ Hưng Yên) Sơn Tây Bắc Ninh (trừ Phủ Lỵ)	Bắc kỳ (trừ Hanoi) Trung kỳ Lào	Nam kỳ Cao Miên Ai Lao (Bưu điện Pháp)	Nước ngoài
Một năm	0$ 00	6$ 90	6$ 30	6$ 30	6$ 60
Các tổng và các công sở	»	8. 00	8. 00	8. 00	9. 00
Sáu tháng	3. 00	3. 50	3. 20	3. 20	3. 50
Ba tháng	1. 50	1. 75	1. 60	1. 60	1. 75
Một tháng	0. 50	0. 60	0. 55	0. 55	0. 60

Les abonnements partent du 1er et du 15 de chaque mois

Toutes les lettres destinées à la rédaction doivent être adressées au directeur
61-63, Rue du Coton, Hanoi

Fondateur : F. H. SCHNEIDER
Directeur : NGUYỄN-VĂN-VĨNH
Rédacteur en chef : PHẠM HUY-LỤC
Administrateur gérant : NGUYỄN-VĂN-LUẬN

Adresse télégraphique :
TRUNG BẮC TÂN VĂN HANOI
TÉLÉPHONE N° 150

ANNONCES

Décomptées à raison de 8 lignes au centimètre de hauteur, sur 0 m 065 de large.

Une seule insertion. . . . 0 $ 20 le c/m
Par contrat annuel
Par centimètre et par insertion. . . . . 0 $ 18 le c/m
Réclame dans la 1re page. . . . 2 $ la ligne
Annonces judiciaires et légales. 1 $ 50 le c/m
On traite à forfait pour les contrats importants.

Một tin cảnh-cáo cho người mình

CÁI VẤN-ĐỀ PHÒNG DỊCH Ở XỨ TA

Vừa rồi, có tin vô tuyến-điện nói tại các thành phố Ấn-độ bệnh dịch-hạch đã đột-quỵ; xem các biểu tổng kê sau cùng, còn có đến 9.000 người mỗi ngày mắc bệnh, mà trong số ấy đến 8.000 người bị chết. Cái bệnh *phê-gớm* thay! Cái bệnh hiểm nghèo thay! Ấy phàm đã gọi là bệnh dịch thì không cứ là dịch hạch, bệnh dịch gì mà lại chẳng gớm hiểm nghèo như thế cả. Ta nghe nói cái bệnh dịch hạch ở Ấn-độ ghê gớm hiểm-nghèo như thế mà ta lấy làm động phách lắm, hồn ma cho là cái nạn quái ở bất phù bất linh, thình thoảng lại thấy phát sinh ra chẳng ở nơi nào thì ở nơi khác cái số người mình chết về những bệnh ấy tuy chưa được thấy cái biểu tổng kê dịch xác rõ-ràng, nhưng trông cũng có đến một số khá to, không kém gì cái số người chết về bệnh dịch hạch bây giờ ở Ấn-độ. Vậy thì cái tin dịch hạch ở Ấn độ chẳng là một cái tin cần-cấp cho người mình dư? Ta lại chẳng nên lấy làm lo sợ mà tự hỏi ta rằng những cái bệnh ghê-gớm hiểm-nghèo như thế ta liệu có cách gì phòng ngừa cho tuyệt tích ở xứ ta được không? Hay là ta đã quán cổ với nạn ngựa giầy, mũi mã hình nhận ta đưa Âu cầu mất được, các quan Âu thì không bắt phù bắt linh ở xứ mình, vì tất lẽ dễ vậy, ta đoán hẳn cái tình quan âm tất cũng không khác gì quan dương ta mấy. Ôi! Những chứng bệnh dịch, ở các nước văn-minh bên Âu Mỹ, biết bao nhiêu những tay tương y, những nhà khoa-học, trải bao năm nghiên-cứu, đến ngày nay cũng còn đương bảo gan vắt óc, tìm kiếm các giống vi-trùng, thí-nghiệm các phương điều trị, mà cũng chưa thí-bánh được cái phương pháp gì thật có thể tuyệt hẳn trừ căn; nếu đưa mà qua, cầu mà khỏi được thì còn gì linh hiện bằng; nhưng nào có được đâu! Cái tục đưa Ôn cầu mất của ta, nơi nào chẳng có, năm nào chẳng có mà cái con quỉ dịch-hồ vẫn không khỏi có chỗ bị nó nành hung, chỉ có một điều đã nghiệm ra thật có chứng cớ hẳn-hoi là những chứng bệnh ấy thường hay phát sinh ra ở những nơi nhà cửa bẩn thỉu thấp hẹp, những người ăn ở không hợp vệ-sinh. Tức như ở Hà-nội ta, hễ khi nào mà có những chứng bệnh ấy phát-sinh ra thì chỉ mấy phố người mình và người Khách ở bị thiệt hại nhiều; người Âu-châu trú ngụ ở xứ ta ít khi ngạc có mắc phải những chứng bệnh ấy. Coi thế thì biết những chứng bệnh dịch ta biết cách phòng ngừa thì cũng có thể giảm bớt đi được nhiều; đưa Ôn cũng không chắc đã tránh khỏi Ôn; cầu mất cũng không chắc đã hưởng được mãi; cải cách phòng ngừa bệnh dịch vẫn không ngoài ở cái phương-pháp vệ sinh là hai tiếng khi Âu-đầu ở trong xã-hội ta mấy năm nay đã thông hành lắm vậy. Cái hiểm hại tiếng vệ-sinh nói đến thì nhiều mà thực-hành thì ít, bởi vậy mà những cái bệnh ghê gớm hiểm nghèo ấy cũng không làm thế nào mà giữ được cho khỏi phát sinh ra, mà đã phát sinh ra không làm thế nào mà cầm được cho khỏi man-diên nữa.

Người ta ai chẳng nghĩ đến thân gia dinh mình, ai chẳng mong được khang-kiện bình an, ai nghe nói có cách phòng ngừ được bệnh dịch mà chẳng cố vô hoan-nghênh; vậy thì bây giờ ta hiểu theo cái phương pháp gì cũng nên hiểu những cách thức vệ-sinh theo những điều luật vệ-sinh; những cách thức vệ-sinh thi ở trong sách vệ-sinh của các nhà chuyên-môn làm ra cũng đã tường-tận; những điều luật vệ-sinh thi ở trong chương trình vệ-sinh của chính-phủ ban bố cũng đã kỹ càng, ai cũng nên hiểu cho rành mà theo cho đúng; đây chỉ xin nhắc mấy điều cốt yếu như sau này:

1. Phòng ngừ khi chưa phát ra bệnh dịch. — Bệnh dịch phát sinh là vì có những giống vi-trùng bệnh; mà những giống vi-trùng bệnh phải nhờ đồ ăn, nước uống, không khí ta thở hít, đồ đạc ta rờ mó và chuột bọ ruồi muỗi ở lẫn với ta mà vào được trong mình ta; cho nên đồ ăn phải nấu cho rõ chín, nước uống phải lọc cho rõ trong, trong nhà ngoài đường phải quét dọn cho thật sạch, phải dùng những đồ hẩy uế như kê-đi (crésyl), vôi bột mà rưới rắc luôn luôn, chỗ ở phải mở nhiều cửa sổ cho được quang đãng lưu thông, đồ đạc thường dùng phải năng phơi nắng rửa, chuột bọ ruồi muỗi, phải hết sức khu-trừ. Thường thấy người mình ăn uống cẩu thả, nhà ở tối tăm, rác rưởi phân uế tống cả xuống hồ xuống sông, rồi lại vục nước về mà ăn, mà uống, như thế không trách nào những bệnh dịch không để phát sinh.

2. Phòng ngừ khi bệnh dịch đã phát sinh ra. — Bệnh dịch đã có một người mắc phải thì những người gần gụi thường hay bị truyền-nhiễm ngay; cho nên rủi có người bị bệnh nên đưa vào một sở bệnh riêng, nhà cửa giường ghế nên lấy ngay về cho thật kỹ càng, đồ-đạc quần áo của người bệnh dùng qua nên đốt đi hoặc bỏ vào nước sôi mà nấu, sau khi đến gần người bệnh thì phải khám người thử nước tiêu độc rửa tay rửa chân cho thật sạch. Thường thấy người mình gặp bệnh truyền-nhiễm cũng cứ nuôi chung một chỗ với người lành, lại ẩn lậu không muốn trình quan, sợ phải thi hành. Mấy luật vệ sinh, hại đến nhà cửa đồ-đạc, như thế thì trách nào những bệnh dịch không dễ mà lan ra.

Ấy đều là những phương pháp phòng dịch đã thí-nghiệm có hành hiệu ở các nước văn minh bên Âu Mỹ bây giờ; tưởng muốn phòng ngừ cho khỏi có những cái bệnh dịch ghê-gớm hiểm-nghèo như ở Ấn-độ kia thì những cái phương pháp ấy ta lại há chẳng nên nhiệm cho ranh mà theo cho đúng hay sao? Ta còn nhớ lúc trước cái phương pháp giống đậu mọc truyền ra sang ta, ta cũng do-dự hỏ nghi để cho những đậu mùa mỗi năm giết hại biết bao-nhiêu trẻ con ta mà kể bây giờ ta hiểu theo cái phương pháp giống đậu mà cái bệnh ấy đã tuyệt hẳn rồi. Còn cái họa nhiễm bệnh dịch hay, nếu nhờ cái phương-pháp phòng dịch, ta hiểu được rành, theo được đúng mà cũng đỡ mỗi năm giết hại biết bao nhiêu người cường-tráng của ta thì thật là may cho giống nòi ta lắm vậy.

T

Âu-châu điện-tín

HAVAS

Paris ngày 18 Avril 1923

Việc trong hạt sông Rhur

Hội thí-nghiệm xong đội nhau ở Muhleim và Dusseldorf. Ba người chết và sáu người bị thương.

Linh tuần sảnh vẫn đuổi Đức đánh đập những kẻ bất hợp tác.

Hôm nay sẽ có một ngày họp chú nhiệm trong một khu để đòi Chính-phủ quyết định về việc cứu trợ.

VO-LI-XI-XI-ĐIEN

Bordeaux ngày 19 Avril 1923

Pháp với Ý

Quan Thượng-thư bộ thương-thư Dior đến dự lễ khai thị cuộc hội-chợ Milan về, ngài có nói rằng nhân dân nước Ý rất là hoan nghênh phái-bộ nước ý đến dự lễ khai-thị.

Nước Pháp đối với Giáo-hội

Việc chính-phủ Pháp điều-đình với Giáo-hội để ổn định điều lệ về việc truyền giáo đã thành-công, nên quan Poincaré có cử một hội đồng luật-pháp để ra xét bản dự thảo về việc ấy.

Một cuộc bay

Ngày hôm thứ ba tại trường bay Etampes có thả một chiếc tàu bay dùng vô tuyến-điện mà dẫn đường, người ngồi trên tàu không phải bận chút nào cả. Quan phó thượng-thư bộ Hàng-không có đến chứng-kiến.

Việc trong hạt sông Rhur

Quan Thượng-thư Le Troquer có hội-nghị với ông tổng ủy-viên Tirard nước Đức và các ông tổng ủy-viên Pháp Bỉ tại Coblence.

Thành phố Duisbourg không chịu nộp số tiền phạt là 75 triệu marks về việc hãy hoạt cơ khí trong bản-hạt thì các quan Đồng-minh tịch biên ba mươi triệu marks kim tệ trong công quỹ của thành phố.

Các quan lại có bắt được một đồn điện-thoại lậu đặt gần thành Duisbourg. Hiện đã cho rất cả giây thép đi.

Việc Đông-Âu

Phái bộ nước Tabô có 35 viên do Ismet Pacha chủ trương đã khởi hành đi Lausanne

Hội Vạn-quốc

Tòa Trị-sự hội Vạn-quốc đã xét bản tờ trình của hội-đồng điều tra trong nước Albanie. Hội-đồng xét nên cấp tiền cho nước Albanie để tu-phục lại nền kinh-tế.

Tòa trị sự của M. Adatci, là tiền thần ấy viện về các vấn-đề Vệ sinh thay mặt bộ Văn quốc đến dự lễ kỷ niệm cụ Pasteur tại Strasbourg.

Bordeaux ngày 20 Avril 1923

Tại Hạ-lâm viện

Trong cuộc tuyển-cử một ông bác-lâm thay cho M. Alcard, hai ông Medelin và Hermann được một số phiếu bằng nhau. Vậy việc tuyển cử lại hoãn lại.

Ông tổng-trưởng Brémond thay chân cho duc Duchesne.

M. Jonnart, nguyên thượng-thư được trong cử không M. Maurras là một nhà viết báo.

Việc trong hạt sông Rour

Quan Công-sứ thương-thư Le Trocquer đi tuần-tra trong hạt sông Rour về có nói những sự cần-gấc của mình cho các nhà làm báo biết. Ngài nói: Một tuần-lễ trước chỉ có một xuống lấy than cốc làm việc, mà mỗi ngày chỉ lấy được có năm trăm tấn. Đến nay thì số xuống lấy than mười lăm. Trong bảy tám ngày nữa, thì số tuần mỗi ngày được một vạn tấn, và lần nữa thì được mười hai ngàn tấn. Ngài lại nói rằng: Việc hỏa xa cũng tiến-bộ. Những xe-hỏa đã dùng để chở than, chở quân lính, mà việc chở hành-khách hàng hóa giao-thông với các nước lân-bang cũng được lần-hồa.

Ngài nói rằng chính-phủ nước Đức nghiêm-cấm dân Đức dùng đồng bảo-xa cần chính-phủ Pháp, có độ 12 xí trái phép thì phải phạt giam ba tháng, ấy thế mà tám hôm trước mỗi ngày chỉ có lối năm bảy chục cái xe mành-khách, đến ngày hôm qua thì phải đi hai trăm ba mươi cái cả. Mười lăm ngày về trước thì ga Trèves phát có một trăm mười cái xe, đến ngày hôm qua thì phát hơn ngàn rưỡi cái.

Cứ theo như lời quan thượng-thư bộ tài-chính, M. de Lasteyrie thì hôn nuôi đầu tuần thu bảo không được đồng nào cả, đến trong khoảng từ ngày 7 đến ngày 20 Février thu được hai ngàn sáu trăm bốn mươi quan đến khoảng từ ngày 20 đến 31 Mars, thì được bốn trăm ba mươi hai ngàn ba trăm ba mươi lăm quan.

Lại xét, đến tài chính của nước Đức, thì hiện tình như sau này: Số cai tiêu trong trong tuần tháng Mars cộng là 1.559 537 triệu marks. Số thuế thu vào được 101.000 triệu. Số chi thu trong hạ tuần cộng là 882.023 triệu marks. Số thuế thu vào được 80 000 triệu. Số tiền chánh phủ vay nợ về ngày 1er Janvier cộng là 1.611 048 triệu marks chỉ tệ đến ngày 31 Mars 1923 là 6.601.142 triệu marks chỉ tệ. Việc Đức định vay bằng kim-tệ không thành công, nên cái hiện-tình tài-chính cũng không hỏi phục lại được.

Việc nước Đức

Ngày hôm thứ ba mới rồi, tức khai ngân, thị Berlin, thì thị-giá đồng hoa viên Hoa-kỳ là 22.000 marks tính bằng chỉ-tệ. Ngày hôm thứ tư, ngày lúc khai-ngân-thị, thì giá một đồng hoa-viê. Hoa-kỳ là 35.000 marks. Sau các nhà quyền-binh cố gắng bỏ cứu lại cái nỗi nguy-nghịp ấy, tới mới định lại giá một đồng hoa-viên là 81.000 marks. Các báo nói rằng việc ấy là một việc rất có ý-nghĩa, và cái ảnh-hưởng rất to. Việc ấy chứng rằng ngoại-quốc đã có lòng tin về công cuộc của Đông-minh trong hạt sông Rhur vậy.

Có tin rằng người Đức ở các hạt khác không có việc làm, đến hạt sông Rhur nhiều lắm, để cầu các quan Pháp dùng vào việc lấy than. Các quan Pháp định thi-hành các phương pháp kiểm-duyệt để ngăn ngừa cho bọn Sét-nghiệp ấy khỏi vào hạt sông Rhur nhiều quá.

Ở Mulheim và ở Dusseldorf vì bọn thất-nghiệp mà xảy ra việc xung đột nhau.

Tại hội Vạn-quốc

Sáng hôm thứ năm tòa Trị-sự hội Vạn-quốc đã chứng nhuận bản giao-ước của các viên đại-biểu nước Ba-lan và các đại-biểu thành Dantz z về các vấn-đề quan-hệ cho thành Dantz z.

Tòa Trị-sự nghe lời M. Caclamuros, đại-biểu nước Hy-lạp phản-đối mọi lẽ cần nước Bảo về việc nguyên đối dân Bảo trong Tây-bộ đã. Thrace. Tòa Trị-sự cử viên đại biểu nước Thụy-điển soạn một tờ trình về việc ấy.

Tòa Trị-sự định đến ngày 15 Novembre này thì triệu tập một cuộc hội-nghị thứ hai về cuộc giao-thông và qua vãng.

Buổi chiều tòa Trị-sự xét bản tờ trình của M. Hymons về việc buôn bán đàn bà con trẻ.

Viên đại-biểu nước Georgie có trình bày về việc chính-phủ Quá-kinh đông quản và người đàn bà nước ấy.

Cái chức-vụ rất khẩn-thiết của người đàn-bà

Hỏi đến cái chức-vụ, mà lại là cái chức-vụ rất khẩn-thiết của người đàn bà bây giờ, thì trong một trăm người có đến chín mươi chín người ruỗi là trả lời rằng:

Cái chức-vụ ấy về đường vật-chất thì thứ nhất là phải cần việc thai-sản để lấy nòi giống kế truyền; thứ hai là kiêm chỉ chiêu thua, để trang-điểm cho đẹp mắt; được mỹ-miều khả ái; thứ ba là làm giấy, dạy học, làm nghề làm nghiệp, để tăng gia cái số thu-nhập trong gia đình, để phụng-dưỡng ông chồng và nuôi nấng con cái. Mà về đường tinh-thần thì thu nhất là phải có cái giáo-dục thông-thường để biết đường mà dạy dỗ con cái; thứ hai là tập tánh và chương nghĩa-lý để cùng với ông chồng sớm hôm nghiên ngẫm bàn bạc cho thêm mở rộng cái phạm-vi tri-thức.

Ấy là kể cả cái đại-cương gồm những ý-kiến của những người, chứ mỗi người có một cái tiêu sở trong ngẫu ý ý-kiến.

Ta không thể không công-nhận rằng những cái ý-kiến ấy là rất chính đáng, rất hợp-thời, hợp với cái thời văn minh tiến-bộ. Song thiết tưởng rằng về cái ý-kiến thứ nhất, hay là cái chức-vụ thứ nhất, thì tức là cái thiên-nhiên chức-vụ, cái tuyệt-đối mệnh-lệnh mà tạo-vật kia đã phú-dữ và để ủy-thác cho người đàn bà từ thuở mở trời dựng đất cũng với vạn vật cùng chịu một cái khổ-dịch rất nặng nề mà rất cao thượng ấy. Đến cái chức-vụ thứ hai thì là một cái việc làm hợp hoặc hằng năm, hằng tháng, chớ không phải hằng ngày hằng giờ mà người đàn bà phải để mình vào đó; về người đàn bà nào mà để cả ngày giờ vào trong việc đó, là một người đàn bà tuyệt xấu tuyệt hư, một pho tượng yêu-tinh thần-nữ vậy.

Rồi đến cái chức-vụ thứ ba là cái nghề làm giấy, dạy học, thì không phải là ai ai cũng có thể mong mỏ được tới bậc đó, lan lối cho ký được vào tới vòng đó, vì chính bọn đàn bà ngày nay cũng hãy còn chưa tiến thụ bết, hãy còn để bừa bộn ở khắp kẻ chợ thì quê; đến như cái nghiệp nhỏ đó bán đây, thì vẫn là một nghề chuyên-môn của bọn phụ-nữ ta từ xưa đến giờ rồi, nay không cần phải cô-vũ nữa, mà có cô-vũ nữa cũng nên cô vũ cho giảm bớt đi, vì đàn bà là một giống thuộc tính, mà buông rộng thả dài đi đây đi đó, không khỏi đi ở ng thành cái tính lông mạo, thi-thành cái tuổ-đoạn « tự do » ; sau đến cái nghề làm ung chân tay, thì không nói chi người thành-thị, ở chốn thôn-quê trước đây có một cái nghề thịnh-hành độ nhất, là việc canh cửi trong nhà, thì ngày nay bị cái phong-trào kinh tế trong thiên-hạ thu hấp vào cái nhà máy lớn rồi; vậy chỉ còn có một nghề làm ruộng, song cũng không phải là một nghề làm hằng ngày hằng tháng cần người con gái đàn bà, về các việc đó cũng chưa có thể gọi được là một chức-vụ; chẳng qua chỉ là bị cái sinh-kế nó xui giục phải làm mà thôi.

Đó là những cái chức-vụ về đường vật-chất nay nói đến cái chức-vụ về đường tinh thần như là cái giáo-dục thông thường của người đàn bà, cũng là văn-chương nghĩa-lý, thì đó là cái chức-vụ phải giáo-dục của quốc gia chính-phủ buộc phải chú-ý lưu-tâm. Vậy cứ coi cái cảnh-tượng tiêu điều bây giờ thì cũng chưa có thể chú-ý lưu-tâm đến cái lẽ lợi ích được, vì chính cái lẽ phải giáo-dục của người đàn bà bây giờ là ở đâu? là cái gì?

Muốn biết cái chức-vụ ấy ở đàn thì hãy thử hỏi xem cái địa-vị của người đàn bà ở trong nước ta bây giờ ở chỗ nào đã.

Ai cũng biết rằng người đàn-bà ở trong nước ta bây giờ là chưa có thể chiếm lấy một cái địa-vị gì ở trong xã-hội cũng ngang với bọn đàn ông, nói cho có văn-thương là lấy cho được bình-đẳng binh-quyền với bọn tu-mi nam-tử, nghĩa là cũng được tham dự vào quyền chính trị được quyền bầu cử người ra thay mình mà phải đi nói chính phủ. Hỏi ta cứ coi cái gương tự cách của bọn đàn ông ngày nay mà ta bọn đàn ông đã có chịt tại mất cả, cũng còn dùng xăng cái quyền bầu-cử, cũng còn bàn rẻ cái sinh-mệnh tài sản của mình cho cái kẻ không có chút tư cách nào, không biết một mảy may nghĩa-vụ nào, và không có một chút trong-tâm nào đối với đồng-bào đồng chủng thì cũng đã kinh.

Vậy thì người đàn-bà ở trong xã-hội ta tưởng cũng hãy nên nói theo trình-độ chưa giáo-dục mà hãy giữ lấy một cái địa-vị xứng đáng, nhận lấy một cái chức-vụ khẩn thiết ở trong gia-đình, là việc thờ chồng nuôi con thế nào cho trọn vẹn cho khỏi thẹn với mình, với người và gây lấy cái hạnh-phúc trong gia-đình, để người đàn ông được vững chí vui lòng mà thờ chủ-nghĩa quốc-gia cho đắc đạo, cũng là để có con đại ngày sau trở nên khỏe-mạnh khôn-ngoan thì mới là đáng tôn đáng kính vẻ-vang rồi.

Cái chức-vụ đó trước đây không phải là không có, nghĩa là người đàn bà mình bao giờ cũng đốc lòng ở sự thờ chồng nuôi con, nhưng hiềm vì chưa được tão-tinh cái « phụ khoa kinh-nghiệm » nói ở sau này, nhân phần nhiều thờ chồng cũng chưa trọn đạo, nuôi con cũng chưa phải đường.

(*Còn nữa*)

N. C.

MỚI XUẤT BẢN SÁCH

LUẬN - NGỮ

Của ông Tú Dương-bá-Trạc dịch

Giá mỗi quyển. . . . . 0$20
Tiền cước mỗi quyển. . . 0. 12

Ai muốn mua hay là hỏi gì thì xin cứ viết thư cho ông quản-lý nhà in của bản quán là:

Monsieur Bùi-Xuân-Thăng
63, *Rue du Coton, Hanoi*

Du luận Nam-kỳ

Tiết-kiệm

nhiều trong quốc-dân ta nuôi dưỡng cái tinh ỷ nên sinh trưởng trong xứ phú túc thịnh vượng, lẽ làm thì có tiền, mà không có cho đủ ăn đủ mặc, không đủ mà nuôi vợ nuôi con. Có

v-Phùng 5 p ; Ng mộng-Quỳnh 5 p ; Lê ngọc-Ích 5 p ; Phan-trọng-Mưu 5 p ; Ng-đình-Ngân dit Quý 5 p ; Ng-thị-Tim 5 p ; Ng đức-Minh 4 p ; Bế-v-Nhiễu 4 p ; Ng-v-Thi 3 p ; Dương-

Khai-trí Tiến-đức hội. — Ông hội trưởng hội Khai-trí Tiến-đức vừa đạt cho các hội viên tờ giấy này: Kỳ đại hội-đồng thường-niên của hội tu năm nay định đến ngày chủ-nhật 29 Avril

Hội Nhân-bác. — Ngày chủ nhật 29 Avril 1923, đúng 2 giờ chiều, hội Nhân-bác họp đại hội-đồng thường niên tại hội-quán ở phố Huế số 89, Hanoi.

Ngoại Học-chính. — Kể từ ngày 1er Avril 1923 trở đi, trong bổng và tiền phụ cấp mọi khoản các viên trợ giáo có tên sau này đều thuộc về sổ chi thu Bảo-hộ chịu:

Do Võ Phi Hùng Cựu HS Petrus Ký (67-74) tặng Huỳnh Chiếu Đẳng chủ nhà Sách Xưa Quán Ven Đường. (Từ microfilms của Đại học Cornell)

thường thấy có hiềm kẻ vườn ruộng cò bay thẳng cánh, bạc tiền tủ chứa đầy đầy, ngồi xe hơi đường thẳng rươi dong, ở nhà tôi tôi-dơi rau rợ. Người ngoài ai trông vào cũng đều nói những nhà giàu sang ấy là sung sướng, mà chúng tôi vẫn biết trong đám tiền nhiều, ruộng rộng, xe tốt, nhà cao này, phần nhiều tuy thật là chẳng nhọc lòng cực trí về sự thốn thiếu bạc tiền, song cũng chưa chắc là được toại chí phỉ tình, được an cư lạc nghiệp. Có kẻ giàu mà gia-đình xao xuyến, ăn ngủ chẳng biết ngon; có người giàu mà dai h lợi buộc ràng đứng ngồi không yên chỗ, thế thì tiền bạc nào làm cho con người được sung sướng đâu?

Mà tiền bạc tuy là ít hay làm cho người được sung sướng, nhưng mà nếu không có tiền bạc thì con người phải cực khổ không biết chừng nào; cũng vì không tiền nên vợ con thất-dưỡng, nhiều khi phải táng mạng vong thân; cũng vì không tiền nên sớm ăn no chiều ăn đói, mặc áo quần rách rưới; cũng vì không tiền nên phải làm thân trâu ngựa nhục nhã thẹn thùa; cũng vì không tiền nên phải mang ách gia-nô dầm mưa trải nắng; cũng vì không tiền nên làm những điều bất nghĩa bất nhân; cũng vì không tiền nên khó vẹn ngay vẹn thảo, thế thì có phải tiền bạc nó hay làm cho người thoát vòng lao khổ hay không?

Xứ Nam-kỳ ta được tiếng khen là một xứ thịnh-vượng hơn hết trong miền Cực-đông, mà trộm xem quốc-dân ta người giàu chưa hưởng hạnh-phúc được bao nhiêu, còn người nghèo thì khổ cực vô cùng không xiết kể. Sự cực khổ của kẻ nghèo đây chẳng phải là tại dân đông đất hẹp, mà cũng không phải là tại ruộng đá chợ thưa, nên không thể làm công làm nghề cho có đủ tiền đủng ấm thân no bụng. Xứ ta điền phì địa quảng, thương cổ hoằng khai, làm ruộng thì chắc có lúa ăn, bán buôn thì chắc có lợi. Đã vậy mà công việc làm thì nhiều, còn người làm công việc thì ít, bởi vậy cho nên nhân công đã đắt mà tiền công cũng cao, thế thì tại sao mà dân nghèo khổ?

Chẳng phải chúng tôi có ý xoi chỗ tệ của đồng bang, bởi vì nếu đồng-bang mà mang tiếng xấu thì chúng tôi đây nào có tốt chi. Nhưng mà chúng tôi nghĩ nếu chỗ tệ mà không dám nói ra, cứ ôm ấp giấu giếm hoài thì mối tệ càng thêm lớn, mà người muốn trừ tệ cũng không biết đâu mà điều-trị. Dân-tộc nào cũng có tính tốt mà cũng có tính xấu; dân An-nam ta há dám gọi mình tận thiện tận mĩ được sao? Dân An-nam ta thiệt có nhiều tính tốt, mà cũng có nhiều tính xấu vậy, song trong mấy tính xấu ấy coi lại chẳng có tính xấu nào nó hay làm nhục thân danh, làm rầu thê tử, làm cực trí não, làm khổ thân thể cho bằng cái tính xa xỉ. Cũng vì bởi phần đông nào xài cho hết đồng ấy rồi có bữa nhịn đói, có khi vợ con đau không tiền mà chạy thuốc; có người làm ruộng mấy mùa dư lúa ăn năm ăn tới cuối năm cũng không hết, mà vì không biết tiết-kiệm nên mới vài tháng thì vựa đã sạch bồ đã teo.

Dân nghèo trong Nam-kỳ mà bị cực khổ ấy là không biết tiết kiệm. ngày có tiền không nhớ ngày không tiền. Cái tánh xa xỉ này chẳng phải là tánh xấu của con người mà thôi, xét lại cũng là một mối hại trong xã-hội nữa.

Chúng tôi ước xin Nhà-nước truyền cho các giáo-sư trong các nhà trường phải cần dẫn dụ thường thường những điều lợi ích về tiết kiệm và đều khổ hại về xa xỉ cho trẻ em chúng nó nghe, đặng khi chúng nó trưởng thành ra đứng đọt với đời, may được giàu thì biết giữ của lâu dài còn rủi bị nghèo thì tránh khỏi đường lao khổ. Chúng tôi cũng ước trông Nhà-nước lập trong mỗi tỉnh một kho tiết-kiệm (caisse d'épargne) cũng như kho tiết-kiệm lập tại Saigon vậy, cho nhơn dân người nào có tánh cần-kiệm, có tiền dư chút đỉnh đem đến đó mà gởi, ngõ hầu ngày ốm đau hữu sự có sẵn tiền mà dùng, chớ tiền dư để sẵn trong nhà thì ai cũng đều muốn lấy ra mà xài, có nhiều khi xài vô cớ rất uổng mà rồi đến khi xài nhằm thuở lại không còn mà xài nữa.

Sự lập kho tiết-kiệm trong mỗi tỉnh nghĩ chẳng khó chi cho lắm, mỗi tỉnh thành đã có sẵn một quan Kho-bạc coi luôn kho tiết-kiệm tưởng cũng chẳng có chi trắc trở.

Thầm ước mấy ý-kiến hèn mọn này được thấu đến quan trên.

C. L. B.

Vân-nam-phủ

Nghĩa trang Pháp-Việt

Số quyên của dân Annam ở Vân-nam để làm Nghĩa-phần:

MM. Bùi v Quý 50 p; Nghiêm-mạnh-Phác 30 p; Ng-thị-Công 30 p; Bùi-đức-Khang 25 p; Trần-v-Phương 20 p; Lê-như-Xuân dit Xuyên-chi 20 p; Ngô-ngọc Hoan 20 p.; Bùi-văn-Dương 20 p.; Đào-đình-Quy 15 p.; Vũ-văn-Lê 15 p.; Lê-đức-Linh 15 p; Ng-v-Quan 15 p; Trần-v-Nghiêm 15 p; Phạm-thị-Cả 15 p; Ly-Sam 14 p; Ng-v-Nghi 10 p; Vũ-văn-Khang 10 p; Ng-đức-Cân 10 p; Nam-Lợi 10 p; Tang-nguyên-Thi 10 p; Quang-ngọc-Cầm 10 p; Ng-thị-Cua 10 p; Hoàng Đinh 7 p; Ng-Lưu 7 p; Ng-v-Su 5 p; Ng-v-Hoành 5 p; Ng-trọng-Thành 5 p; Lưu-v-Ta 5 p; Trần-v-Lộc 5 p; Trịnh-v Mân 5 p; Lê-tất-Đạt 5 p; Đặng-đình-Trấn 5 p; Đào-phú-Thọ 5 p; Phạm v-Minh 5 p; Ng-đức-Thiện 5 p; Lê-v-Tam 5 p; Vũ-v-Vũ 5 p; Hoàng v Ngọ 5 p; Phạm-Hai 3 p; Dương tôn-Thi 3; Lý-thị-Chi 3 p; Ng v-Tư 2 p; Lê-v-Giáp Ng-v Ngu 2 p; Ng-v-Quý 2 p; Đinh v-Thạch 2 p; Phan-văn-Trang 2 p; Đinh-đức-Lương 2 p; Phùng-v-Lâm 2 p; Bạch-v-Thiện 2 p; Ng-Dai 2 p; Ng-v-Yểm 2 p; Ng-v-Khang 2 p; Ng-v-Ôn 2 p; Ng huy-Uyên 2 p; Đỗ-v-Bao 2 p; Hà-v-Trác 2 p; Ng-v-Văn 2 p; Trần-v-Ty 2 p; Bùi-quang-Mạc 2 p; Trần-văn-Thịnh 2 p; Bùi-Trọng 2 p; Lý-gia-An 2 p; Trần-v-An 2 p; Ng-đình-Mai 2 p; Đào-văn-Du 2 p; Đinh-v Cửu 2 p; Trần-bá-Chiên 2 p; Đỗ Phúc 2 p; Lê-trọng-Chất 2 p; Mai huy-Viên 2 p; Ng-thị-Hiển 2 p; Lê-v Dần 1 p; Phạm-v-Thái 1 p; Pierre Simon 1 p; Đặng-đình-Thức 1 p; Phạm-v-Dai 1 p; Vũ-đình Phúc 1 p; Ng v-Nhiếp 1 p; Ng-v-Sinh 1 p; Ng-văn-Dương 1 p; Lương-văn-Soạn 1 p; Phạm-v-Quyết 1 p; Ng-v-Quát 1 p; Bùi-hữu-Đoan 1 p; Ng-văn Tha 1 p; Ng-v Tuy 1 p; Lê-v-Sen 1 p; Bùi-viết-Phụng 1 p; Đỗ-xuân-Lai 1 p; Ng-v-Tịnh 1 p; Ng-v-Bích 1 p; Trần-v-Bân 1 p; Ng-v-Thành 1 p; Ng-v-Tong 1 p; Ng-v-Tuất 1 p; Ng-v-Muội 1 p; Ng-v-Ba 1 p; Ng-v-Hòa 1 p; Lê-v Quay 1 p; Ng-v Bang 1 p; Ng-v Vi 1 p; Ng-v Kiêm 1 p; Ng-văn-Kích 1 p; Trịnh-xuân-Lan 1 p; Phan-v Bình 1 p; Trương v-Hoạt 1 p; Ng-v-Cương 1 p; Vũ-văn-Lụ 1 p; Ng-đình Diên 1 p; Đoàn-v-Chung 1 p; Lý-thị Mai 1 p; Ng-thị Biểu 1 p.

Total 665 p.

VIỆC HANOI

Giá bạc. — Kể từ ngày 21 Avril 1923 giá bạc ở kho Nhà-nước định là 8 f. 10

Thị-giá quốc-trái. — *Ngày 21 Avril 1923* 3% 57 95. — 4% 1918 91,10 — 5% 1915 1916 75,50. — 6% 1920 88 50 — 6% 1920 89.

Tin tàu. — Tàu *Hanoi* mang thư đi Hongkong, đường Pakhoi, Hoi-hao và Kouang-tchéou-wan đến ngày 22 Avril hồi 17 giờ ở Haiphong sẽ khởi-hành. Thư tín ở Hanoi sẽ mang xuống Haiphong chuyến xe-lửa số 1 chạy lúc 6 giờ 20.

Tàu *Orénoque* khởi-hành ở Saigon đi Trung-kỳ và Bắc-kỳ, ngày 22 Avril, hồi 8 giờ sáng.

Đội tuần-dương-hạm của quan Đô-đốc Gilly. — Đội tuần-dương-hạm do quan Đô-đốc Gilly quản đốc đã tới vịnh Hạ-long chiều hôm qua lúc 2 giờ. Chính-phủ có cử quan Công-sứ Brout tỉnh Quảng-yên ra vịnh Hạ-long nghênh tiếp các phái-viên. Quan Giám-đốc Chính-trị Poulin thì nghênh tiếp các ngài tại Haiphong. Chiều hôm nay các ngài sẽ đi ô tô lên Hanoi.

Quan Thống-sứ có định cho mấy ông đại-biểu thân hào và công thương đi xem các tàu ấy tại vịnh Hạ-long.

năm 1922;

2 Duyệt các khoản chi-thu năm 1922;

3 Quyết định sổ dự toán chi-thu năm 1923;

4. Nghe những lời thỉnh-cầu của các hội-viên;

5 Bàn về việc đấu xảo mĩ-nghệ; việc xin Chính-phủ nhận cho hội ta là hội công-ích;

6 Bầu lại hội-đồng quản-trị;

7. Việc linh-tinh.

Hội ta mỗi năm mới họp đại hội-đồng một lần, vậy xin các ngài thế nào cũng lại họp cho được biết công việc hội. Hoặc ngài nào mắc bận hay ở tỉnh xa không tiện về thời theo điều-lệ có thể gửi giấy bầu về, hay là ủy-quyền cho ông hội-viên nào ở Hà-nội bầu thay cũng được. Ngài nào muốn bàn điều gì công-ích cho hội, xin làm giấy «thỉnh cầu» gửi về trước ngày đại-hội-đồng, để đến khi hội-đồng sẽ đem ra đọc và công-nghị (điều thứ 4 chương-trình ở trên)

Nay kính đạt

Khai-trí tiến đức hội-trưởng

Hoàng-trọng-Phu ký

Xong đại-hội-đồng, đến 7 giờ 1 2 tối có tiệc hàng tháng và diễn-thuyết. Dự tiệc phải góp tiền. Ngài nào muốn dự tiệc xin cho biết và biên tên ba ngày trước.

Hội Hợp-thiện. — Hội Hợp-thiện đã họp đại hội-đồng thường niên ngày 15 Avril hồi 13 giờ, tại nhà hội ở đường Henri d'Orléans, có M. Ng-hữu-Long chủ tọa. Các hội-viên đến dự ước chừng 70 ông.

Hội đồng trị-sự cũ lại được bầu lại cả là:

MM. Ng-huu-Long, hội-trưởng
Ng-Luong, phó hội trưởng
Ng-dinh-Sinh,
Mac-dinh-Tu, thủ-quỹ
Vu-thu-thuong, kiểm soát tài-chính
Ng-Phan, kế toán và phát tiền
Ng van-Hue, thư-ký chữ tây
To-dang-Khoa, thư-ký chữ quốc-ngữ
Vu-Thanh, phó thư ký
Ng-the-Huu, quản lý Phúc-trang
Tran-quang-Dai, kiểm sát
Vu-phung-Chuong, kiểm sát và 9 ông cố vấn.

Y-khoa bác-sĩ Sarrailhé

6, Phố Thợ nhuộm — Giây nói số 395

Xét nghiệm thân mủ, đờm rãi, phân, nước tiểu, bằng kính hiển-vi.

Chữa bệnh ho lao, bệnh giang mai, bệnh tiện.

Bệnh đau dạ dày, đau ruột.

Bệnh đàn bà.

Nói được tiếng An nam, không phải dùng thông-ngôn.

Ngày nào cũng xem bệnh từ 9 giờ 30 sáng đến 12 giờ trưa. Có đến thăm tận nhà.

2080

trưởng của hội;

4o Các việc vặt.

Việt-Nam bảo anh hội. — Hội Việt Nam bảo anh có lời nhắc lại rằng sáng mai hồi 9 giờ sẽ họp hội-đồng tại hội Khai-trí tiến-đức. Vậy xin mời các ông bà có chân hội lại họp hội-đồng cho đông.

TRẢ GIÁ THỰC CAO

Quốc-trái bất cứ năm nào, hạng nào, mà mang đến bán cho bản-hiệu, sẽ tính một giá rất cao.

HOÀNG-XUÂN-LAN

Chủ hiệu Fonderie Tonkinoise

2059 *39, Phố hàng Quạt, Hanoi*

Cuộc thi bài ca Ẩn-trí-viên. — Các văn thi về bài ca Ẩn-trí-viên, trừ những bài không hợp qui-thức, hoặc có can-phạm, hoặc bất thành văn-lý không kể, còn thì cả thảy được 112 bài, bản quán theo lời Ngô thị-Quyên nữ sĩ, đã thứ đệ đăng báo dần để nghe những lời bình-luận của khách làng văn rồi sau mới bàn đến việc điểm-duyệt. Nay đăng báo xong, bản-quán đã đem các tập văn thi ấy niêm-phong đệ Kinh để nhờ một vị đại-thần chủ trương cho việc điểm-duyệt. Lại xin nói để các ngài biết rằng: các tập văn thi ấy bản-quán đều theo đúng nguyên-văn thuê in thành tập, giấu tên không ký, chỉ đánh số thứ-tự mà thôi. Khi quan chủ-khảo phê-điểm xong, bản-quán cứ theo đấy mà phát 4 giải thưởng. Văn-hành công-khai, ngài nào trúng giải, bản-quán xin có lời mừng, mà ngài nào có ngoài bảng Tôn-sơn nữa, tất cũng vui lòng xét công cho bản quán đã vì một cuộc thi có ích cho việc từ thiện mà hết sức giữ lấy công-bằng. Vị quán-quân trong cuộc thi này là ai? chẳng bao lâu nữa chúng ta sẽ được biết tên. Hai chiếc khăn thêu và một bức biển vàng của Ngô thị-Quyên nữ sĩ, tưởng cũng đáng dùng làm vật kỷ niệm thắng trận trong cuộc văn chiến vậy.

Hội đồng tra cứu. — Có nghị-định đặt một hội-đồng có những viên chức sau này, để xét mọi việc về M. Hoàng-công-Tiệp, tri-châu hạng ba (Lạng-sơn):

MM. Auger quan cai-trị hạng ba, chánh hội-đồng.

Domec, quan phó cai-trị hạng nhất, Nguyễn-bá-Tiệp, tri-phủ Hoài-đức, hội-viên.

Lescanne, quan phó tòa hạng nhì, thư-ký.

Thăng hàm. — M. Nguyễn-văn-Vương, từng cửu phẩm đội trưởng (Thái bình) vì có công bắt cướp ở Thái-bình, nay được thăng chánh đội trưởng suất đội

thăng trợ giáo tập sự:

MM. Ng-thế-Toản, Vũ-tiến Sam, Phạm khắc Hiên, Ng-đăng-Kiên, Ng-v-Nhu, Phạm-đức Khôi, Phạm-bảo-Cầu, Trần phú-Nhuận, Phạm-Dương.

Ngạch tùy phái. — M. Phạm văn-Thiện, tùy phái tại tòa sứ phủ Thống-sứ nay được thăng tùy phái hạng tám.

(Xem trang thứ ba, cột thứ hai)

Hội-chợ Hà-nội

Nay mở một cuộc thi vẽ một bức tranh quảng cáo về cuộc hội chợ Hà-nội.

Các nhà mỹ-nghệ Đại-pháp và các nhà hội-hoạ A-đông, hoặc là dân thuộc-địa, hoặc là dân bảo-hộ cũng có thể dự cả.

Bức tranh ấy vẽ mùi.

Kể cả chỗ bỏ trắng chung quanh thì bức tranh ấy phải đúng 0m76 × 1,m12 vẽ theo chiều ngang hay chiều dọc cũng được.

Ngoài các nét vẽ lại còn phải đề chữ như sau này:

FOIRE DE HANOI

X au x Décembre 1923

Siège: *Chambre de Commerce Hanoi*

Những chữ ấy viết bằng chữ Pháp, Việt và chữ nho.

Chỗ đề chữ phải phân-biệt rõ ràng không lẫn các nét vẽ, và phải làm sao cho tiện việc in và có muốn dịch ra các thứ tiếng khác cũng tiện.

Các giải thưởng như sau này:

Giải nhất	150 đồng
Giải nhì	100 —
Giải ba	50 —

Một bức tranh lại phải thêm một câu châm-ngôn biên ở mặt trái. Lại phải đính thêm một cái phong bì giấu kín trong thì đề giấy biên tên họ và chỗ ở của tác giả, và ở ngoài thì có viết câu châm-ngôn biên ở đằng sau bức tranh. Khi nào định nhất nhì xong, thì mới mở các phong-bì ấy ra.

Sẽ có một hội-đồng riêng để chấm các tranh thi và định nhất nhì.

Các bức tranh được thưởng sẽ thuộc về quyền sở hữu của Hội-đồng tổ-chức Hội-chợ được đem in ra.

Các bức tranh không trúng tuyển hạn trong hai tháng được đòi về.

Sau hạn ấy các bức tranh không có người đòi về sẽ hủy đi.

Các tranh thi phải gửi đến ông Hội-trưởng hội đồng tổ-chức Hội-chợ (Phòng Thương-mại Hanoi) trước buổi chiều hôm 20 Juin 1923 là cùng.

Các bức tranh đã dự thi lần trước cũng được đem đến dự thi.

2676

No 102 TRUYỆN

MƯỜI NĂM VỀ SAU

(Dix ans plus tard)

tức là truyện

(Ba-la-gia-luân Tử-tước)

Soạn-giả: ALEXANDRE DUMAS

Dịch-giả: Phạm-sĩ-Cầu

— Nhưng còn người thì sao?

— Người cũng cùng ngã lăn ra với ngựa; phải nâng dậy rồi mới khênh vào trong phòng, khi tôi đã xem thơ rồi, tôi muốn đến gần hắn để hỏi thăm tin tức cho biết rộng thêm ra, nhưng hắn ngủ mệt quá thể, không tài gì mà đánh thức dậy được. Tôi nghĩ mà ái ngại thay cho hắn, bèn truyền cho gia nhân lột bỏ ủng ra rồi để cho hắn nằm yên nghỉ.

— Thôi được, vậy thì bây giờ có việc này đây, dám thưa Tướng-công, Tướng-công đã gặp Đạt-ta-nhan ở Ba-lê, phải không?

— Phải, dẫn người ấy đã làm cho hai người thân của chúng ta là Lý-đôn và Đơ-mơ-ri chết, nhưng ta cũng nên cho con người ấy thật là một người hảo tâm, lại là một người mưu-trí.

— Than ôi! Có, Bỉ-nhân đã biết; khi Bỉ-nhân đi đến thành Tua thì vừa hay tiếp được những thư-tín của Quốc-vinh và của Pe..-lịch-sơn gởi đến. Việc ấy chẳng hay Tướng-công đã nghĩ cho chín chưa?

— Đã.

— Thế Tướng-công có biết rằng việc đó tức là một việc công-kích trực phạm đến cái oai quyền của Tướng công đó ru?

— Ấu là, tôi xin thú thật để Tiên-sinh nghe, trong ý tôi cũng nghĩ như vậy đó.

— Dám thưa Tướng-công, xin tướng-công phải nên xét cho kỹ chớ khá bỏ đó; xin tướng-công hãy nghe... Bỉ nhân xin hỏi về chuyện Đạt-ta-nhan đã. Bởi dịp gì mà tướng-công lại gặp Đạt-ta-nhan?

— Hắn đến lĩnh tiền.

— Ai truyền lệnh cho hắn đến lĩnh.

— Hắn có đem theo một cái ngân đơn của nhà vua.

— Chính nhà vua phê cho?

— Chính ngự bút.

— Đó. Đã biết mà! Đạt-ta-nhan hắn đã đến đảo Belle isle, hắn ăn bận trá hình ra một người quản gia, mà ông chủ nhà sai đi tậu ruộng muối, vả chăng Đạt-ta-nhan có chủ nào đâu, chỉ có nhà vua mà thôi. Hắn chính là một viên sứ-giả của nhà vua sai đến vậy. Hắn đã trông thấy Văn-long-công ở Belle isle, và hắn biết rằng Belle isle đã xây thành đắp lũy cũng chẳng khác gì Tướng-công với Bỉ-nhân vậy.

Phúc-kê ra chiều nghĩ ngợi rồi nói:

— Tiên-sinh chắc rằng nhà vua sai hắn đến ru?

— Chắc vậy.

— Mà Đạt-ta-nhan vào tay nhà vua thì là một cái đồ vật nguy hiểm lắm ru?

— Không cái gì nguy hiểm bằng.

— Tôi thoạt nhìn cũng đã đoán ra.

— Sao vậy?

— Tôi cũng đã muốn thu dụng lấy hắn.

— Nếu tướng công xét hắn là người anh hùng nhất, khôn-ngoan nhất, mưu trí nhất nước Pháp, thì tướng-công xem người cũng đã sành đấy.

Phúc-kê có ý lo ngại mà rằng:

— Bây giờ tiên-sinh định ra làm sao?

— Lúc này ta cần phải chống đỡ một cái miếng rất hiểm nghèo vậy. Đạt-ta-nhan sắp về phục mệnh với nhà vua.

— Ồ! Chúng ta còn có thì giờ suy tính. Cứ như tôi ước đạc ra thì tiên-sinh đi trước hắn tất cũng đã lâu chứ?

— Chừng non mười giờ.

— Vậy thời, trong mười giờ...

A-la-mĩ lắc đầu mà rằng:

— Tướng-công hãy nhìn những đám mây bay, đàn én lượn ở trên trời kia, Đạt-ta-nhan đi còn mau gấp mấy Đạt-ta-nhan thì thật là gió thổi vậy.

— Thế dư!

— Thưa tướng-công, bỉ-nhân xin thưa để tướng-công biết rằng con người ấy thì thật là một vật phi thường.

— Vậy thời làm thế nào?

— Ấu là, bỉ-nhân, xin tính để tướng công nghe: Văn-long đi hồi hai giờ đêm, đi trước bỉ-nhân đây tám giờ vậy mà y đến đây hồi mấy giờ?

— Chừng đã non bốn giờ rồi.

— Tướng-công coi đó mà xem, Bô-tô vốn là một tay cưỡi ngựa ghê gớm kia đấy, chứ có phải tay vừa đâu, hắn làm chết tám con ngựa, xác còn thấy ngổn ngang cả ở dọc đường, vậy mà bỉ-nhân cũng còn đi mau hơn hắn được những bốn tiếng đồng hồ, Bỉ nhân lại vốn có chứng tê thấp và bệnh Thạch lâm (1), nên đi ngựa trạm được năm mươi dặm đường, thì người nó mỏi mệt quá không thể chịu được nữa. Đành phải xuống ngựa ở thành Tua, rồi từ đó thì lăn lóc ở trong xe chết dở sống dở, bốn con ngựa thì cứ nước đại mà phi tràn. Bỉ-nhân đến đây, mau hơn Bô-tô những bốn giờ. Nhưng mà, tướng-công phải biết, Đạt-ta-nhan không nặng những ba trăm cân như Bô-tô, Đạt-ta-nhan không có có bệnh tê bệnh lậu như Bỉ-nhân đây, chắc Đạt-ta-nhan chỉ đến sau Bỉ-nhân trong hai giờ mà thôi.

— Trời ôi! Nước đời lại có con người thế ru!

— Thưa có, con người đó là người bỉ-nhân thường vẫn kính mến và hâm mộ; kính mến là vì con người ấy là người trung trực hào hùng; hâm mộ là vì con người ấy đã tỏ ra được cái năng-lực tuyệt đối của người đời vậy. Nhưng mà kính mến thì kính mến, hâm mộ thì hâm mộ, song Bỉ-nhân vẫn phải e dè với con người đó, phòng thủ với con người đó. Vậy thì dám thưa Tướng-công, nói tóm lại thì chỉ trong hai giờ nữa Đạt-ta-nhan sẽ đến đây, Xin tướng-công phải nên tranh tiên mới được. Tướng-công nên mau mau tới điện Lu-vê, vào yết kiến Hoàng-thượng trước khi Hoàng-thượng chưa gặp mặt Đạt-ta-nhan.

— Vào yết kiến Hoàng-thượng bây giờ, thì biết nói ra làm sao?

— Bất tất phải nói chi nhiều, xin Tướng-công cứ đem cái đảo Belle isle mà dâng cho Hoàng-thượng.

Phúc kê la lên rằng:

— Ồ! Đức-lệ tiên-sinh ơi, công trình kể biết mấy mươi, mà nhất đán tiền công tận phế!

— Công cuộc này dù lỡ, nhưng cơ hội tốt còn nhiều. Ta chớ có ngã lòng. Xin Tướng-công khá mau mau thượng lộ.

— Nhưng tiếc thay, hộ thành sĩ tốt, ta đã kén chọn rất công phu, ngày nay vào tay nhà vua, tất sẽ có nhất phiên hoán-cải,

— Thôi, xin Tướng-công mau mau vào triều kiến, kẻo quang âm thấm thoắt có chờ ai! những thì giờ mà ta dùng phí hỏ hoài, thì Đạt-ta-nhan đang vùn vụt như tên bay ở trên đại lộ.

— Đức-lệ tiên-sinh ơi, xin Tiên-sinh biết cho rằng mỗi lời nói của Tiên-sinh là một cái mầm mống nó khai hoa kết quả trong tâm trí tôi. Tôi xin đến điện Lu-vê, chỉ xin Tiên-sinh rộng cho cái thì giờ đủ thay xống áo mà thôi.

(Còn nữa)

(1) Bệnh lậu kén.

Thủy-tiên ta!!!

Vừa rồi tôi có tiếp được một cái thư của các ngài ở tỉnh xa gửi đến hỏi mua thủy-tiên ta mà trong thư nói hiện trông thấy bày tại bản hiệu Vạn kinh trình các ngài rõ, bản-hiệu quả có thủy-tiên ta thực, ... hoa đã nở cả ... không có mùi thơm mà ... tức là ... thưa ...

Từ dịch. — M. Đào-đình-Liêm, khán thủ tại sở chủng đậu Bắc kỳ, nay được từ dịch.

Được phép nghỉ — M Thanh-xuân-Lợi agent technique hạng ba, được nghỉ 30 ngày, lĩnh cả lương.

Tòa Thượng-thẩm — *Cải-chính.* — Về việc tự tiện bắt người và làm chứng gian tòa Nam-án tỉnh Vĩnh-yên phạt tên Phạm-quang-Văn, Phạm quang Huấn và Phạm quang Chi mỗi tên 3 tháng tù và tha cho tên Phạm-quang Khang. Tòa Thượng-thẩm y

HÀ-ĐÔNG

Hỏa-tai. — Ngày hôm 19 Avril vừa rồi, hồi 1 giờ chiều, ở làng Khương-hạ huyện Thanh-trì (Hà-đông) cháy mất 20 nóc nhà, trong vòng ngót một giờ đồng hồ mới tàn lửa, thiệt hại nghe chừng cũng nhiều

T

PHÚ-THỌ

Việc ứng cử Thương-mại nghị-viên tỉnh Phú thọ. — Bản-quán tiếp được bài sau này, vậy cứ nguyên văn đăng báo

PHỦ-LÝ

Gió to. — Đêm hôm 18 Avril mới rồi trong hạt ta mưa to gió lớn. Gió dữ quá đến nỗi các hoa màu ngô đậu, đổ nát hại nhiều, mà những ruộng lúa gỗ vào độ này, cũng bị gió làm lao lướt, chắc rằng cái hại lúa lép sau này sẽ không khỏi được nào!

Hai cái trộm luôn. — Tối hôm mới đây trong dinh quan Án có kẻ trộm vào lấy mất đồ vật và chừng 50 p cách một tối đến tối hôm sau ở nhà M Quỳnh, Đốc học trường Pháp-

HIỆU BÁN ĐỒ VÀNG BẠC CỦA NGƯỜI VIỆT-NAM

舖金資南

BIJOUTERIE - ORFÈVRERIE

NAM-BẢO

Hanoi — 16, Rue de la soie, 16 Hanoi

CHẾ-TẠO — Vòng, xuyến, hạt, nhẫn giây đeo đồng-hồ, giây truyền, đầu gậy, cúc ô, túi bạc, vỹ thuốc lá, hộp thuốc lá, vỏ diêm, v v... bằng vàng đúng tuổi đúng cân và toàn bạc ...

Chấm thi họa kiểu nhà Hội quán

Hội-đồng chấm thi họa kiểu nhà hội-quán chi hội Bắc-kỳ Công-thương đồng-nghiệp Hải-phòng có lời bá cáo các ông hội viên và các ông danh-họa có kiểu thi biết rằng: đến ngày chủ-nhật 29 Avril đúng 2 giờ chiều sẽ họp hội-đồng tại nhà hội Trí-tri Hải-

HIỆU BÀO-CHẾ MONTÈS

DẦU-GAN-CÁ-VIÊN :

Chữa bệnh đau ngực, rao phổi, ho khan, bổ thận, mạnh gân, ngừa ta thương mắc phải trong mùa nay

Thứ đầu ngày : 1$75 một lít, 0$50 nửa lít.
— viên : 0$90 một lọ, dùng uống được 12 ngày

Bán tại hiệu Bào-chế MONTÈS, số 54, phố Tràng-tiền, Hanoi.

Độ mấy tiết giờ thay đổi thất thường có nhiều người ốm !

Nhất là bệnh Grippe (sốt-ho-cảm). Đau khắp cả thân-thể, rức đầu, sốt nhiều, đau cổ họng đau ngực ; nếu không biết cách chữa những chứng ấy thì chết ! người như bỏng ! Nếu ai phải bệnh ấy, nên đến Bào-chế montès hoặc gửi tạo mua 6 viên CAPSULES ANTIGRIPPE. Gia bán 0$60 một lọ, uống trong 24 giờ sẽ thấy khỏi bệnh. Thuốc này đã cam được vô số người ta đã biết, cũng chụp là thần-hiệu.

LỆ ĐỔI CHỖ Ở

Xin các ông mua báo, khi đổi chỗ ở, muốn thân-quản gửi đến chỗ mới, thì gửi cho bản-quản một giấy xin báo, nước lại thế cho thì biên rõ rằng chỗ đấy, và gửi theo hai hào (0$ 20) bằng tem cũng được. Đổi chỗ tiền giấy quốc khác.

Để sự không rắc rối, nên khi có lệ nguyện như số ngày nhất trễ nhất hơn

Xoan-Lợi arêni technique bằng ba, được nghỉ 30 ngày, lĩnh cả lương.

Tòa Thượng-thẩm — *Cải-chính.* — Về việc tự tiện bắt người và làm ct ủng gian tòa Nam-án tỉnh Vĩnh-yên phạt tên Phạm-quang-Văn, Phạm quang Hoàn và Phạm quang Chi mỗi tên 5 tháng tù và thi cho tên Phạm-quang Khoáng. Tòa Thượng-thẩm y án phạt tên Văn thì cho tên Huấn và tên Chi và phạt tên Khoáng 3 tháng tù. Số báo ngày hôm qua in lầm là y án phạt tên Huấn và tên Chi, vậy nay cải chính cho đúng.

Phòng khám bệnh

của quan Thầy Thuốc tây

Phố mang Điện nam bên Hồ (Rue des Papeis) số nhà 9 ở Hanoi

Ngày nào cũng khám bệnh từ 10 giờ sáng đến 12 giờ trưa, trừ chủ nhật và ngày lễ.

Phòng riêng người bệnh, rất sạch sẽ. Chữa các bệnh người lớn và trẻ con.

3502

Xe hỏa trượt bánh. — Ngày 19 Avril hồi 18 giờ, một đầy xe hỏa tám toa bị trượt bánh, trong khi đi từ ga Hoàng-mai đến ga Nhơn-trường (đường đi từ Thanh-hóa vào Vinh). Có mấy cái toa đổ xuống đường cái, xe ô tô đi lại không được.

Người không ai bị hại cả.

Kẻ trộm táo tợn — Tối hôm kia hồi 8 giờ có một đứa kẻ trộm vào nhà ở trong buồng tắm một nhà ở phố Đỗ-hữu-Vị. Khi người nhà biết thì nó leo qua tường bếp trốn mất.

VIỆC BẮC-KỲ

HAIPHONG

Đội tuần dương hạm Pháp — Đội tuần dương hạm do quan Thủy-quân đô đốc Gilly quản đốc đã tới Vinh Hạ long chiều hôm qua lúc hai giờ. Quan Công-sứ Brouillet tỉnh Quảng-yên đại biểu cả chính-phủ có ra nghênh tiếp quan Đô đốc. Sáng hôm nay quan Đô đốc, quan Thống-đốc Gayon và bốn phần-viên ở đội tuần dương lấy đã đi chơi bằng tàu *Algol* đến Haiphong 11 giờ. Quan Chỉm-đốc Poulin đại-biểu quan Trấn-sứ có xuống ga tiếp các quan và mời các ngài xơi cơm sáng tại tòa Đốc-lý.

Cơm sáng xong các ngài lại đi ô-tô lên Hanoi.

PHÚC-YÊN

Bảo-cử Bắc-kỳ nghị-viện.

Lời cảm ơn — Kỳ bầu cử thư-dân nghị-viện vừa rồi, tôi có đơn ứng cử, nhưng không đám lấy cái thế lực gì mà cổ-động, thế mà các quan thân-hào cũng có lòng tin yêu, bỏ phiếu bầu cho tôi được tới 135 phiếu ; lấy làm hân hạnh biết bao ! Tuy cái số phiếu ấy không được là thắng, nhưng xin lấy lời thành thực mà cảm tạ các bụng rộng hồng của các ngài.

Nay kính tạ

Nguyễn-thế-Chuyên

* * *

Hôm 15 Avril vừa rồi, việc bầu nghị-viện thương-mại, có ba người ra, tôi được thắng phiếu hơn cả, nhưng chưa đủ số trăng cả thiếu mười sáu phiếu nữa. Đến 22 Avril nầy bầu lại ; tôi hơn phiếu mặc lòng, nhưng hôm đó tôi bận việc riêng, không có thời giờ ra nữa, đã rất đơn rồi.

Tôi có lời đa tạ các thân-bằng cố-hữu có lòng tốt cổ động cho và các bạn thương-mại ở qui hạt trong hàng tỉnh đã nhiều cố mà bỏ cho tôi được thắng phiếu.

Tuy bận việc không ra kỳ nầy nhưng chẳng bao giờ dám quên ơn các ngài.

Phúc-yên tiền-cục quản-lý

Quách-văn-Định

Kính tạ

HƯNG HÓA

Việc bầu cử nghị-viện. — Tôi xin có lời cảm tạ các ngài có quyền dự bầu đã tỏ lòng hảo hiệp, chỉ vì nghĩa-vụ, vì công tâm, chứ không vị ẩm thực hay kim tiền mà đến phiếu cho tôi được nhiều như trong kỳ bầu cử ngày 15 Avril vừa rồi. Tôi lại xin cảm ơn ông Phạm-đình-Hòe, ông Nguyễn Chang và ông Ng-xuân-Hội đã có lòng tử-tế nhường cho tôi ra kỳ lần cử nầy ; nhưng vì tôi không gặp bạn trí-âm cho nên kỳ lần bảo nầy tôi không ra ứng-cử nữa, vậy xin nói để các ngài biết.

Tổng k. ấc Han

(đồng) chảy mất 20 nóc nhà, trong vòng ngót một giờ đồng-hồ mới tắt lửa, thiệt hại nghe chừng cũng nhiều T

PHÚ-THỌ

Việc ứng cử Thương-mại nghị-viên tỉnh Phú thọ. — Bản-quán tiếp được bài sau nầy, vậy cứ nguyên văn đăng báo

Tôi với ông Ngúc-văn-Đồng khi mới ra ứng cử Thương-mại nghị-viện đã bằng lòng đứng chung với nhau một giấy để cổ động và đứng chung nhau một phiếu để các nhà bầu bỏ phiếu cho chúng tôi.

Đã ưng thuận như vậy, nên đã có lời đoan rằng ông Ngúc-văn-Đồng cổ động cho tôi về hạt Phú-thọ và Hưng-hóa mà tôi thì cổ động cho ông Ngúc-văn-Đồng về hạt Đoan hùng và Việt-trì.

Đến hôm 14 Avril 1923, tôi lên tỉnh Phú-thọ về việc bảo-cử thì thấy ông Ngúc-văn-Đồng lại đứng cách bỏ cả những phiếu đứng chung tên với tôi và đã in sẵn thứ phiếu tên ông Phạm-xuân-Mai và Ngúc-văn-Đồng, bởi vậy hạt Phú thọ và Hưng-hóa tôi không được phiếu nào bầu cho tôi vì lẽ ấy. Vậy xin tỏi cái cách lấy thị người ta gọi là cách gì ? Tôi không ngờ ông Ngúc lại xử với tôi một cách *ngạc nhiên* như vậy.

Ông Ngúc đã dùng cách lấy mà được trong cử, mà tôi vì quá tin anh em nên phải kém phiếu vậy tôi có lời cảm tạ ông Ngúc đã thất ước với tôi lần nầy mà ông được trúng cử.

Nguyễn bá Lưu

Nguyên Thương mại Tư-vấn Nghị-viên

Việc hội đồng Hùng-vương — Ngày 10 tháng 3 Annam là ngày kỷ-niệm đức Hùng-vương. Việc làm lễ Quốc-tế cũng việc mở hội vui vẻ thế nào, và được lối lên đến thế nào, thời mấy năm trước báo *Trung lập* đã đã nhiều lần rồi.

Nay Hội đồng chúng tôi có nhời kính cáo bầy cùng chiếu lệ thường như năm ngoái, từ ngày 9 đến ngày 11. Vì năm nay nhờ có số tiền cúng các tỉnh để về thời việc sửa sang ở trên đền đã có thêm ra, như việc sửa lại tầng Đức-Tổ-Vương, việc sửa sang đền G. Đ ng, việc làm thêm nhà Công quán, việc tậu thêm ruộng tự-điền và khắc bia biển, mấy kỳ nầy đều đã kịp hoàn-thành. Kể ra sự cần nên mở mang ở trên đền thời như thế chưa gọi là đủ được, nhưng so với năm trước cũng có chỉnh đốn thêm được ít nhiều.

Trong mấy ngày hội, các Quí-khách có lòng lên lễ và xem hội, cho được thêm vui, thời Hội-đồng chúng tôi lấy làm hoan-nghênh lắm

Liệt-hiền-đường các tỉnh, ngài nào có lòng lên chiêm bái đình lại ngày nào thì xin đánh giấy thép cho quan Tuần-phủ tỉnh chúng tôi biết trước độ 3, 4 ngày để Hội đồng chúng tôi được biết mà thu xếp chỗ khoản tiếp, hầu hạ và cúng.

Phú-thọ ngày 15 Avril 1923.

Hội-đồng kỷ niệm đền Hùng-vương tỉnh Phú-thọ, kính cáo.

NAM-ĐỊNH

Hội Bắc Kỳ Công-Thương Đồng-Nghiệp. — Ngày 15 Avril 1923, chi hội Công-thương tỉnh Nam-định đã họp đại hội đồng thường niên tại nhà hội-quán, 17 phố Jules Ferry Nam định. Hội chánh Hanoi có cử hai ông xuống làm đại biểu là ông Ng-Thống và ông Ng-duy Nho. Chi hội-trưởng là ông Ng-văn Thịnh làm chủ tọa. Kỳ hội đồng xem xét công việc ban trị-sự cả năm 1922, như việc tiền chi xuất và tiền thu nhập thuộc về công quỹ cùng là việc tang ma tật bệnh của hội v. v.. Hôm ấy lại bàn lại tòa trị-sự nữa. Tòa trị sự của chi hội Nam-định năm 1923-1924 là những viên nầy:

MM. Ng-v-Thịnh, Chánh hội-trưởng, Trần-hữu-Phương, Phụng-gia-Huệ Phó hội-trưởng ; Vũ-văn-Tinh, chánh Thủ-quỹ ; Phan-duy-Bích, phó Thủ-quỹ ; Khương-quang-Hân, chánh thư-ký ; Vũ-quang-Khánh, phó thư-ký ; Kiểm-soát ủy-viên Đinh-viết-Hảo, Ng-Thiều ; Văn-án ủy-viên : Ng-ngọc-Bông, Nguyễn-Hinh, Phan-duy-Ngô, Phạm-khắc-Siêu.

B. K. C. T. Đ. N. Hội lại cáo

VIỆC TRUNG-KỲ

THANH-HÓA

Bệnh quai bị và bệnh sởi

Mấy hôm nay lại thấy phát ra những bệnh quai bị và bệnh lên sởi. Mười ba người phải bệnh quai bị và sáu người lên sởi, vừa nam học sinh vừa nữ học sinh đều được điều trị tại nhà thương.

SINH-ĐỊNH

Ai-tín. — Hôm mồng bảy Avril đây, tại Qui-nhơn có đám cưới xảo rất trọng thể. Ấy là đám tang ông Ng-Hoán thư-ký tòa Thương-chính.

Ông tòng sự nhà-nước đã gần hai mươi năm, công việc cần mẫn, đã được ân thưởng danh dự bội-tinh và đồi hàm Hàn lâm viện trước tác ; thọ ngoại ngũ tuần.

Hôm cất đám có các viên tòng sự các sở hiệp nhau đưa ông cho đến mộ phần ; an táng xong thì ai nấy đều cất nón giã từ ông.

Tân quan — Vì cụ nguyên Tổng đốc Võ đại-nhân, thăng Thượng-thư hồi Kinh, thì cụ Ng-đình-Hiển vào lãnh nhận Bình phủ Tổng-đốc thay ngài.

Quan nguyên tri-phủ Tôn-thất-Ngân lên lãnh chức án-sát, thay cho quan án-sát hồi Kinh.

Quan nguyên Tri huyện Phù-mỹ Ng-Tinh-Chi thăng Tri-phủ, vào lĩnh nhận An-nhơn-phủ, thay cho quan Tôn thất Ngân.

Bản quán cũ lời mừng qui vị tân-quan.

PHÒNG - THĂM - BỆNH

CỦA QUAN

Khoa Bác-sĩ MAURICE LOUBET

Cựu thầy thầy ngoại khoa bệnh viện Hanoi. Fez, Rabat Casablanca Port-Said và Sáp. Ruế

Ngoại khoa, hộ-sinh, chữa mắt và các thứ bệnh lậu, bệnh giang mai

Giờ xem bệnh : Buổi sáng : giờ đến 9 giờ
chiều : — đến 7 —

KHÁM BỆNH : Giá 3 đồng một lần

XIN GIẤY TAM CHỨNG : Giá 1$50

Phòng khám bệnh tại ĐƯỜNG GIA LONG, 32, GIÁY nói số 236

3018.

XIN XEM CHO KỸ

Phần nhiều các qui khách xem báo thấy có đăng cáo-bạch của bản-hiệu, đến khi sở mua lại mua ở hiệu khác, sau nhỏ mà làm ra không đổi được, lại viết thư trách bản-hiệu. Vậy gọi có mấy lời khai trình các qui-khách rõ cho có ích cho các ngài là rày đã có lòng chiếu-cố đến bản-hiệu thì xin nhận rõ.

« Nhà Bán-thuốc Ed Montès có đồng-hồ ba chuông mà ở ngay giữa phố Tràng-tiền, số nhà 54, Hanoi. »

Nay kính,

Ed. MONTÈS,

54, Rue Paul Bert, Hanoi.

LỆ MUA BÁO

Xin nhắc lại để các ngài biết rằng : tiền mua báo thì phải trả trước. Vậy các hiệt qui ông nào mua thì gửi tiền cho kẻ không để lỗi gửi gấp theo giấy mua thì bản-quán không trễ lời. — Mua báo thì tính từ đầu hoặc tháng mới tháng tư kể đi cho đến.

Bijouterie - Orfèvrerie

NAM-BẢO

Hanoi — 16, Rue de la soie, 16 Hanoi

CHẾ TẠO : — Vòng, xuyến, hạt, nhẫn, giầy dao đồng hồ, giầy truyền, đầu gậy, cán ô, tất thảy vật thuộc là, hộp thuốc thơ vồ điếu, v v... bằng vàng đúng tuổi đúng cân và toàn bạc non. Có nhiều thứ kiểu để làm hàng tặng các qui khách đặt tới công.

BÁN : Vàng điệp Vĩnh thinh-long, mất đã thực đủ các mười, ngọc-thạch, giầy đeo thứ nhất, giầy kim-khánh giầy kim-tiền-đồng-hồ quả quít vỏ bạc và vỏ kẽo, v. v.

Buôn bán chắc chắn tốt tây sự tín cẩn lâu năm.

2042

Công-ty điện-khí Đông-pháp

Cây cối ở gần các dây cao-thế dẫn điện vào các nhà xem cảnh thường bị cành cây cắt chặt, gây nên lắm sự bất tiện mà trong nhiều trường hợp còn đưa đến cái tai-nạn đáng tiếc cho chính bản thân công-ty điện khí và cho người dùng điện. Bởi vậy, mà trong lúc sắp đến khi sửa lại thường định ngày giờ cho công việc được dễ dàng, và cho được an-toàn cả mọi bề.

Nay ông Chánh Kỹ-sư-trưởng công-ty điện khí xin có lời công-bố mọi lẽ để các khách hàng được hay.

Xin các ngài chớ nên ngày cây cối khiến cho thợ giây đi cho điện cành cây phải cách ít ra là một thước.

Các ngài muốn được chóng việc thì cứ làm giám việc ấy cũng được.

KỲ TÊN KHÔNG RÕ

Bản-quán xin các ngài mua báo khi có việc gì viết thư đổi hỏi bản-quán, thì cho biết cái số in ở tờ giấy gói báo, hoặc là gửi cho bản-quán cái giấy quấn ấy, để cho người làm sổ tiện kiểm. Các các ngài thường hay kỳ tên vẫn tắt, hoặc thêm quá, không sao đọc được, thành ra nhiều khi bản-quán không nhớ ai mà trả lời.

Hội-đồng chấm thi họa kiểu nhà hội-quán chi hội Bắc-kỳ Công-thương đồng-nghiệp Hải-phòng có lời bá cáo các ông hội viên và các ông danh-họa có kiểu thi biết rằng : đến ngày chủ-nhật 29 Avril dùng 2 giờ chiều sẽ họp hội-đồng tại nhà hội Tri-tri Hải-phòng để mở các kiểu thi, khi mở rồi sẽ yết tại dấy để công chúng xem cho đến 5 giờ hội-đồng chấm xong thì định giải nhất nhì.

Chi hội Công-thương đồng-nghiệp Haiphong lai cáo.

SỔ SÁCH BUÔN BÁN

Dựng sổ, giữ sổ.
Trục sổ. — Xoát sổ
Dạy phép làm sổ sách
Việc kiện cáo.
TÍNH GIÁ PHẢI CHĂNG

Mme GAY — *Kế-toán giám-đinh*

80 bis Bd Armand Rousseau Hanoi

3501

茂 MAO-SENG 盛

57, Rue Jean Dupuis (Phố Mới), Hanoi

MAY SỔ SỐ 248

Hiệu tôi mở ta năm 1889, đã được 34 năm chuyên nghề làm các thứ gạch hoa, chữa, chấn-song bằng xi-măng và có cả gạch xây nhà bán nữa. Được nhiều giấy khen của Nhà nước.

Hàng tốt, giá cung hạ, vì thiệt tôi muốn mang đồng khách.

Qui-khách có dùng, xin mời chiếu cố.

2045 MẬU THỊNH kính cáo.

Thuốc lở châu-phách-tán

Thuốc rất thơm sạch mát, rất chóng khỏi, bất cứ trẻ con người lớn, đàn ông phụ nữ vào quãng nào xoàng nặng chăm cam khoẻ, chẳng tốn an tại, thối tại. Các ông, các bà, người ở đâu đều khỏi cả, lọ nhỏ giá 0$ 80. lọ thứ giá 0$ 50, lọ nữa giá 0$ 15, mua buôn nhiều có trừ hoa hồng. Thuốc này và thuốc cao răng, thuốc đau bụng kén ăn, thuốc cảm tiêu hoàn, đều là bản hiệu mới tinh ra cả, mà kỳ lạ chỉ có bản hiệu mới được các thuốc kỳ rất nhiều, các hàng tạp-hóa và các hàng bán chè các tỉnh hiệu đã nhiều nơi mua buôn để bán lẻ. Các nơi đã ăn-định có bán bộ như sau nầy : hiệu *Mai Mạnh Tín*, 136, phố hàng Bông. Số bán lẻ, 62, phố hàng Bông, hiệu *Sinh-hoa Đường* 83, hàng Bông, nhà in *Đông Kinh Ấn-quán* 82, hàng Gai, nhà in *Trực-Nghiệp Ấn quán* 47, phố Hà Bản-kiều, hiệu *Đông-Hưng Viễn* bán cao-lâu và miệu *Vĩnh-Hợp-Thành*, hiệu *Hanh Hưng* bán các hàng tạp-hóa và các hàng ăn, 12, hàng Điếu, hiệu *Vạn Xuân-Đường lão*, 18, hàng Trống, hiệu *Thuận-Lợi*, 11, phố Cửa nhà thờ, hiệu *Gia Long*, 18, p. 5 Tiền-tsin, hiệu *Vĩnh-Lợi Vinh*, 69, hàng Bè hiệu *Quảng-Lợi* 23 và hiệu *Bảo Hợp*, 37, phố Chợ nhôn cũ, hiệu *Vĩnh Xương*, 27, Hà-trung, hiệu *Phương-Đình*, 100 Cửa gỗ, hiệu *Phạm-xuân-Trang*, 67, hàng Bạc, hiệu *Hưng-Long*, 27 hàng Đ. t đầu, hiệu *Hanh-Nhâm-Đường*, 81 và hiệu *Đông Tường* 83, Phúc-kiều, Hanoi, hiệu *Hợp Hưng Long*, 23, phố khách Haiphong, hiệu *Hoa Sinh-Đường* 167 phố Khách và hiệu *Quảng Lợi Ích* 25 hàng Sung Nam định, hiệu *Vạn An* phố Yen thái tiêu Vân bay, hiệu *Đức xương* phố Việt trì tỉnh Vĩnh yên, hiệu *Bắc-Phong*, 106, phố Đông thị Hải-dương, hiệu *Phúc-Đông* bán tạp hóa Tourane, hiệu *Nguyên-Thi*, 10 quay ra tỉnh Vân-nam, hiệu Nam-Chương, 41 Wing Lok Hong Kong. Các nơi kể trên có bán hộ cả thuốc chữa rao ngoài và cả thuốc cần dùng khác nữa, đều công hiệu cả. Xin các qui-khách chiếu cố.

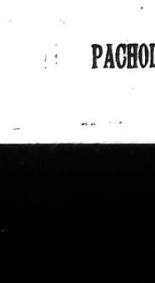
Bản hiệu VĂN-XUÂN-ĐƯỜNG

Số 2 t, phố Tiên an, tỉnh Bắc ninh (Tonkin)

Cẩn bạch

2057/58

Đồng-hồ treo và để

MÁY ĐỨC CỰC TỐT

BẢO HÀNH 10 NĂM

Máy chạy 15 hôm, đánh tiếng chuông thanh nhã. Vỏ bằng gỗ ghép không bao giờ mọt.

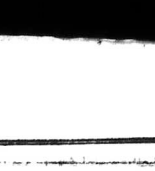
Mỗi cái 15$00

Cước tính thực rẻ

TONG-YUNE-TAI

49, Phố Hàng Ngang. — HANOI.

2048

NHỮNG ĐỒ TƠ LỤA HIỆU C. J. BONNET LÀ TỐT HƠN CẢ

PACHOD Frères & Cie LYON

2050

TRUNG BẮC TÂN VĂN

MUỐN TRỪ CÁC BỆNH SỐT RÉT CẦN NHẤT, BỆNH SỐT RÉT RỪNG NÊN DÙNG THUỐC

QUININE

CỬA HÀNG GUIONEAUD FRÈRES

BORDEAUX - HANOI - HAIPHONG

Distillerie du Nord

NGUYỄN-VĂN-MẬU & Cie

31, Bd Henri d'Orléans, Hanoi

Chữa bệnh đau ngực và các bệnh yếu sức bằng dầu gan cá thu

Thường thường tôi thấy nhiều người bệnh dùng dầu gan cá thu nước kén uống vào mồm thấy hôi khó chịu, cho nên thường họ không chịu được mùi hôi ấy mà phải bỏ không dám dùng

Do Võ Phi Hùng Cựu HS Petrus Ký 74, tặng Huỳnh Công Tín, cho sách Xưa Tước Việt Nam. Tháng 3 năm 2010. Contact

Hiệu buôn bán đừng dẫn thật-thà — Hiệu mở ra ở xứ Bắc kỳ từ năm 1890

Có lời bà cáo cùng bạn hàng vân-quốc biết rằng : nhan đợp tốt thứ rượu vang, giống thực ngũ thật tốt, rượu vang quý tương hàng rượu sâm-banh rất ngon, rượu mùi đủ các thứ rất quý cũng kẻo cho-olát xơ mứt làm bằng các thứ quả bán giá hạ hơn tất cả các nơi khác.

Vì gia đã tính hạ rồi nên bán hàng đến mua không bớt nữa. Mà bản hiệu đoan rằng các thứ hàng bản hiệu bán là thực hiệu cả.

Xin Bản-hàng có lòng yêu đến mua thử về nếm xem mới khảo qui luôn thể !!!

3065

Nhà Bán-đồ « TÂM-TÂM » Hà-nội, ở phố hàng Trống. Chủ-nhật, thứ năm mùa cũng có bán từ tám giờ sáng.

朝 CHÂN-HƯNG 東

造 鐘 士 貴 珠 桌 鏡 ,

(6 tiệm) Bạnguo gm oaạp tết gnh gọi oo ngn ngp bonp ngonn ăneeng ưm ăonp cnop ngi ngnp ngop xep mao ăpiê po tnị 'ton ngi nep ngn ea ngăp ăonp eom ngp ăpiê ngă ea ạ qeeun-tnh ngp 'ngon qnip tgun nô neq em ăuoqeeu ăuoqeeu ăuoqeeu po ngi ngieu ngn-ngp tạ ăeo nan ngeu-ngo tại ngeu tại ăuqeeu po'ioong ni ge'neq ăuoqeeu qnđ pp nan

2068

THUỐC CHỮA BỆNH THƯƠNG-GIÁN

Ai mà làm lụng một nhọc thái quá, cố động năng nỗ, buồn rầu nghĩ ngợi thì thường sau mắc phải bệnh thương-gián. Người ấy hễ thấy [illegible] thì đêm [illegible] ngủ được, chẳng [illegible] hiểm chi bằng, [illegible] được mà chữa khỏi ở nhà, vì [illegible] thì ai cũng phải [illegible] Nếu [illegible]

[illegible] Nam-nose [illegible] nhà [illegible] Pasteur [illegible] Hà-nội [illegible] ra, thuốc [illegible] tốt, các [illegible] mới [illegible] vào [illegible] ngủ được êm đềm [illegible]

Người [illegible] nhỏ [illegible] được cả.

Ở các tỉnh [illegible] Pasteur [illegible]

NAM-HƯNG-THÀNH

18, Rue des Cantonnais, 18
(Phố Hàng-Hòm)
HANOI

Kính trình các quý-khách biết cho rằng : Bản-hiệu xưa nay vẫn chuyên nghề làm sơn. Nay [illegible] Ninh-bình, và tôi Annam như [illegible] khác, chọn [illegible] Nam-Vang. Các thứ đồ-nẹt bằng [illegible] thứ cũng các thứ [illegible] bằng sơn [illegible] xin [illegible] thứ giá [illegible] bằng làm dùng, [illegible] rất rẻ.

Bản-hiệu bán buôn và bán lẻ. Lại có sẵn đủ các thứ hàng Saigon hàng tốt, hạ giá hơn các nơi.

Các quý-khách ở xa muốn mua, gửi giấy về bản-hiệu xin tính giá phải chăng và gửi hàng theo cách lĩnh hóa giao ngân. (Contre remboursement).

Xin các quý-khách chiếu cố.

2087

PHONG-TÀI

HIỆU ANNAM BÓNG GIẦY

Số 45 phố Xe-điện Rue des Pipes) Hanoi.

Được giải thưởng nhất Trong kỳ đấu-xảo riêng tại cuối Hội-chợ Hà-nội 1902.

Có catalogue riêng gửi khách muốn xem xin viết thơ về hỏi, bản-hiệu sẽ gửi biếu.

AU BONHEUR DES TONKINOIS

HAI-CHIEN

GRANDE FABRIQUE DE CASQUES FANTAISIE

76, Rue du Pont en Bois, 76

HANOI

Nhà mới gần to. Tôn hiệu chế tạo những kiểu mũ... thật chắc, thật bền và lịch-sự hơn hàng. Giá hạ hơn xưa. Vậy xin trân trọng kính cáo quý khách gần xa được rõ.

Bản-hiệu lại mới đặt được ở bên Pháp sang các thứ Parapluies, cán đẹp và bền, giá [illegible] xưa nay.

5 00 — 4 50 — 3 80 — 2 80 — 2$50

Nay kính

HAI-CHIEN

HANOI

2046

PAO-VA 寶

28, Phố Hàng Bồ, Hanoi

Chúng tôi kính trình các quý khách biết rằng nay chúng tôi mới có sang : 1° Một bọn đồ ngọc rất tốt và rất quí các chạm rồng, voi, chim, hoa, thuốc, v.v.

2° Một bọn nhiều kính đủ các thứ mặt, mặt đen, mặt trắng, mặt vàng, mặt mồ là vậy xin vào lại có các mẫu kính quý lắm vậy, quý hơn xưa gấp đôi mà giá vẫn quí xuống đem ba mà đeo những mẫu kính này thì hợp [illegible] và sinh [illegible] lắm.

3° Một bọn đồng-hồ quả quít đeo tay đồng-hồ tạo chung, đồng hồ báo thức, đồng hồ chim-chóc vân vân.

4° Một bọn chiếu sắc đủ sắc, bát sắc, bồ sắc để thầy-thuốc tùy ý bảy cảnh cùng được và tô bình vẫn vẫn.

5° Một bọn đồ mỹ thuật ở Bắc-kinh sang

Các thứ hàng mới sang kể nêm số trên xảy chúng tôi giá bán hạ giá, mong cậy các quý-khách chiếu-cố cho thì chúng tôi lấy làm cảm ơn lắm lắm.

Còn các đồ cũ trong, châu báu, ngọc ngà, vàng thì không kể, chắc các qui-khách cũng đã thường cả rồi.

Cẩn-cáo

HIỆU PAO-VA

Phố Hàng Bồ, số nhà 28. Hanoi.

2053

[illegible] đầy [illegible] đến mùa bức nóng, và lại sắp sinh ra những bệnh ngoài da bệnh ngứa, bệnh lở vân vân... cũng là bệnh đau xương về bệnh đau mạch máu.

THUỐC DÉPURATIF SENSAL

là một thứ thuốc chế riêng để dùng cho người xứ này ngày nay thực là một thứ thuốc độc nhất vô song, để trị các bệnh ấy.

Cũng lại một thứ thuốc thần hiệu để trị bệnh giang mai kinh niên hoặc mới mắc

Hiệu Bào-chế E. CHASSAGNE

49, phố Paul Bert, trước cửa hiệu Gô-đa trông sang, Hanoi

Do 120

TỤC TÁI-SINH-DUYÊN

(Bộ này cũng tiếp theo sự-tích Mạnh-lệ-quân, cầu Hương-diệp phu-nhân là một nhà nữ-sĩ thuở xưa soạn ra, Soạn theo lối đàn-từ, nay xin dịch bằng văn xuôi, để hiến các độc-giả.)

NGUYỄN-ĐỖ-MỤC dịch thuật

Lã đi *nương* chạy đến gần xem, thấm-thoắt ngoi-khen, rằm lấy áo nàng *Vân-cơ* mà bảo rằng :

— *Vân-cơ* con ơi ! Con thử nhìn đó mà coi ! Kẻ những thứ tinh-công mỹ xảo, giá đáng nghìn vàng, thật là phù-quí vinh hoa, hỗ để mấy người sánh kịp !

Lã đi *nương* cầm trao cho nàng *Vân-cơ* xem. Nàng *Vân-cơ* cũng chẳng buồn xem, chỉ trượng cho các nữ-tỳ cất đi, rồi vẫn cứ suốt ngày âu-sầu buồn-bã.

Lại nói chuyện *Hàng khôi-thân* từ khi lạy tạ *Từ đi-nương*, xách khăn gói ra đi, bước thấp bước cao, lần theo một con đường nhỏ. Bây giờ trời đã xẩm tối, trông thấy mấy gian nhà gianh ở cạnh đường đi, có mụ *lão-bà* đứng tựa bên cửa, đang lắm nhắm nói :

— Không biết đứa chết tiệt lấy đi đâu mà bây giờ chưa về !

Mụ *lão-bà* vừa ngẩng đầu lên thì sực trông thấy *Hàng-khôi-thân*. Mụ ngắm [illegible] rồi mỉm cười mà rằng :

— Trời ơi ! thiên-tiên mới giáng trần ! một hoa đa ngọc, trông như một người trong tranh vậy !

Mụ vừa nói, vừa lấy tay vén mà nhìn hai chân xem nhỏ hay lớn, rồi bỗng phân-nàn rằng :

— Tiếc thay hai bàn chân hơi lớn ! Tiểu nương-tử ơi ! Mới nương-tử bảy vào chơi nhà tôi.

Hàng-khôi-thân thấy mời, trong lòng hớn-hở, liền theo ngay vào. Mụ *lão-bà* mời ngồi rồi hỏi rằng :

— Tiểu-nương tử ơi ! nương-tử về họ gì ? Năm nay bao nhiêu tuổi ? Đi đâu mà lại qua đây ? Một người một hoa đa ngọc như thế này, thân gái dặm trường, lỡ gặp phải đứa gian ác thì thoát làm sao cho được !

Hàng khôi-thân nghe nói, buồn-rầu mà đáp rằng :

— Tôi nguyên họ *Từ*, phụ-quán tôi họ *Vệ*. Từ khi tôi về nhà chồng, bị bà mẹ chồng làn ngược quá lắm, tôi không thể ở được. Cha mẹ tôi xa-cách, tôi có một người vú nuôi ở làng bên, nên định bấy sang làm nhờ tại đấy, đợi khi cha mẹ tôi cho người đến nói, họ may mắc chồng tôi có bội được phần nào chăng. Không ngờ đi đến đây, chân đau quá lắm, may gặp người đây có lòng thương thiện, xin người cho lần nghỉ hôm, hễ bao nhiêu tiền, tôi sẽ xin nộp lại. Chẳng hay người về họ gì ? Năm nay đã bao nhiêu tuổi ? Được mấy vị lệnh lang ?

Mụ *lão-bà* nghe nói, mừng-rỡ xiết bao, tươi-cười mà đáp rằng :

— Phụ-quân tôi họ *Trương*, đi buôn-bán xa. Tôi được một đứa con trai, tên gọi *Trương thất*. Con dâu tôi là *Châu-thị*, tính-nết hung ác đêm nay nó đi sang ngoại-gia vắng, giá nãy mới khỏi điều tai. Tiểu-nương-tử ơi ! nương tử hãy ở đây mấy hôm, rồi tôi sẽ đưa nương tử đi tìm nhà người vú nuôi ấy.

Nói xong, rót chén trà mời uống, rồi xuống bếp sửa-soạn một mâm cơm bưng lên, mời *Hàng-khôi-thân* ăn. *Hàng-khôi-thân* vừa gượng ăn một bát, bỗng thấy có người nam-tử bước vào, mặt đen mắt sâu, người cũng vừa phải trông thấy *Hàng-khôi-thân*, có ý vui-mừng.

Mụ *lão-bà* liền gọi lên *Trương-thất* mà bảo rằng :

— *Trương-thất* con ơi ! Tiểu-nương-tử đây vào ngủ nhờ nhà ta một đêm, sáng mai sẽ đi sớm.

Mụ lại ngảnh lại bảo *Hàng-khôi-thân* rằng :

— Tiểu-nương-tử ơi ! đây là *Trương-thất*, con tôi đó ! Nương-tử đứng dậy chào đi !

Hàng-khôi-thân bất-đắc-dĩ cũng phải đứng dậy chào. *Trương thất* chỏ ý nhìn kỹ hồi lâu, rồi cả cười mà rằng :

— Trời ơi ! tiên trên trời đấy ư ! Các vai nữ trong rạp hát không đời nào sánh kịp ! thật là một dịp may cho ta !

Mụ *lão-bà* sẽ lấy tay kéo áo *Trương-thất* để bảo ý đừng nói. *Trương thất* nổi giận mà rằng :

— Kéo cái gì thế ! Khọm già kia, sao lại không đem rượu cho ta uống.

Nói xong, liền ghé ngồi bên cạnh, miệng cười nhí-nhoẻn, buông lời ghẹo nguyệt trêu hoa. *Hàng-khôi-thân* lường-cường, nghĩ thầm : đêm nay là [illegible]-tri làm sao hay giờ ! *Từ đi-nương* trỏ đường cho ta đi, ai ngờ lại gặp đứa hung ác này ! Nếu ta nói rõ ra thì chẳng bắt ta đem nộp thật phụ lấm lòng cậu-vớt của *Từ đi-nương*.

Hàng-khôi-thân đang nghĩ quanh nghĩ quẩn thì *Trương-thất* đã rót chén rượu mời uống mà rằng :

— Tiểu nương-tử ơi ! tôi được gặp nương-tử đây cũng là duyên bội-ngộ đêm nay tôi cùng nương-tử đồng-sàng.

Hàng-khôi-thân, đứng dậy toan chạy *Trương-thất* cười mà bảo rằng :

— Định chạy đi đâu !

Nói xong, liền nắm lấy áo *Hàng-khôi-thân*. *Hàng-khôi-thân* không rảm lên mà rằng :

— Lão bà ơi ! lão-bà có bảo lệnh-lang không ?

Mụ lão-bà nói :

— *Trương-thất* con ơi ! Con chớ số sàng quá ! Nương tử mới đến đây hãy còn lạ-lùng, sao con lại làm như thế ! Con buông tay ra rồi đi ngồi đi, của để trong nhà lo gì mà vội !

Trương-thất quát to lên rằng :

— Khọm già ! Đừng làm điều ! Lại chực buồn đấy phải không !

Trương-thất lấy tay đẩy mụ lão-bà ra, rồi chạy lại ôm chầm lấy *Hàng-khôi-thân*. *Hàng-khôi thân* gỡ mình không được, liền kêu rầm lên rằng :

— Trời ơi ! Có ai cứu tôi với không !

Bỗng nghe có tiếng người ở ngoài cửa quát to lên rằng :

— Đồ kẻ cướp ! mày dám ăn vụng gái già này !

Người ấy vén quát mắng vừa đẹp toang cánh cửa ra mà chạy vào. *Hàng-khôi-thân* ngẩng nhìn thì thấy một người đàn-bà mặt trắng mũi thẳm, hơi dong dỏng cao, tay ẵm đứa con nít.

Trương-thất và mụ lão-bà đều luống-cuống kinh sợ, ngẩn mặt nhìn nhau, chẳng còn bỏn-vía nào. Người đàn-bà ấy đặt đứa con nít xuống, mụ áo lụa vội vàng chạy đến ẵm.

Trương thất vừa kêu được một tiếng « Mẹ ơi », đã thấy bàn tay người đàn-bà ấy in ngay vào má một cái thật mạnh. *Trương-thất* còn đang ấp-úc chưa nói ra tiếng thì lại in luôn bàn tay thứ hai.

Trương thất liền qui xuống mà kêu rằng :

— Tôi lạy mình rồi, xin mình tha cho tôi !

Bấy giờ *Hàng khôi thân* mới biết người đàn bà ấy là vợ *Trương-thất*, nghĩ thầm : Trời ơi ! Vợ thế thì khác gì mẹ ! *Hàng-khôi thân* nghĩ vậy, mới khóc mà nói với vợ *Trương-thất* rằng :

— Quí-bà ơi ! tôi đi tìm người thân thuộc, trót tôi vào ngủ nhờ đây một đêm, không ngờ quí-ông cản-cỡ, buông lời trên-gbọc, rồi lại gia tay hung-tàn. May sao quí-bà về ngay, nếu chậm thì tôi khó lòng toàn được tính mệnh... *(Còn nữa)*,

Cartier Lhuerton ... Imprimerie du Trung Bắc Tân Văn ... Le Gérant : NGUYỄN VĂN TRÂN

NĂM THỨ MƯỜI MỘT — SỐ THỨ 1825 MỖI SỐ 0$02 NGÀY THỨ HAI 28 AVRIL 1930

Trung Bắc Tân Văn

中 北 新 聞

ANNONCES

Décomptées à raison de 8 lignes au centimètre de hauteur, sur 0m 065 de large